

ՎԱՍԻՆՅԵՎ Պ. Պ.

ԱՄՐԱՊՆԴԵԼ
ԿՈԼՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ
ԲՐԻԳԱԴԸ

«ՀՅՈՒՄԱՆԻՏԵԿԱՆ ԿՈԼԿԱՍ» 1983

87 (47)
4-26

4399

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Գ. Գ.

7 FEB 2010

ԱՄՐԱՊՆԴԵԼ ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԲՐԻԳԱԴԸ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ОСТОЯНОВЕДЕНИЯ
Археологический Музей
СССР

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԱՇԽԱՏԱՆԻ ՃԻՇՏ ԿԱԶ- ՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՐՑԸ—ԴԱ ԱՄԵՆԻՑ ԱՌԱՋ ԴԱՍԱ- ԿԱՐԳԱՅԻՆ ՊԱՅԲԱՐԻ ՀԱՐՑ Ե

Կուլակությունը վճռականապես պարտություն կրելով համատարած կոլեկտիվացման ժամանակ և հիմնականում վորպես դասակարգ վերացված լինելով նրա հիման վրա, իր պայքարի ամբողջ կենտրոնը փոխադրեց կոլտնտեսային արտադրություն, սկսեց կատաղի փորձեր անել կոլտնտեսու-թյունը ներսից պայթեցնելու համար:

Գյուղում դասակարգային պայքարի նոր ձևերը նրա-նում են կայանում, վոր կուլակության ջարդ ու փշուրար-ված, բայց դեռևս դիմադրելու փորձեր անող մնացորդները սողոսկում են կոլտնտեսություն և ձգտում են իրենց վնասարարական աշխատանքը կատարել նրա ներսում:

Կուլակը պարտվեց իր այն փորձերում, վորոնցով նա աշխատում էր դյուղի չքավոր-միջակ մասսաներին հետ պահել կոլտնտեսություն մտնելուց: Զախձախված են նաև նրա մյուս փորձերը, վորոնց նպատակն էր քայքայել կոլ-տնտեսությունները՝ սրանց դարձացման առաջին, կազմա-կերպական շրջանում:

«Այժմ արդեն հարցը նրանում չէ, թե կոլտնտեսու-թյունները պիտի լինեն թե չլինեն—այս հարցն ար-դեն լուծված է դրականապես: Կոլտնտեսություններն ամրապնդված են և վերջնականապես փակված է ճա-նապարհը դեպի հին, անհատական տնտեսու-թյունը»:

(ՍՏԱԼԻՆ)

Այժմ կուլակությունն իր բոլոր ուժերը լարում է աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը, աշխատանքի դիսցիպլինան վիժեցնելու, կոլտնտեսային ինչքը հալոցափռելու, պետական առաջադրությունները վիժեցնելու համար:

«Թշնամին հասկացավ փոխված դրությունը, հասկացավ գյուղում նոր կառուցվածքի ուժն ու գործողությունը և, հասկանալով այդ, վերակազմակերպվեց, փոխեց իր գործելակերպը,—կոլտնտեսությունների դեմ ուղղակի գրոհի՞ց՝ անցավ կամացուկ չարախոսություն և աշխատանքին»:

(ՍՏԱԼԻՆ)

Ամենաչնչին շեղումը լենինյան դիրքերից, դասակարգային արթնություն ամենաչնչին թուլացումն իսկույն և յեթ ոգտագործում է դասակարգային թշնամին, ուժեղացնում է իր դիմադրությունը. կուլակը և նրա գործակալությունը հնարավորություն են ստանում սողոսկել կոլտնտեսություն, ղեկավարման մեջ խցկել իրենց մարդկանց:

Կուլակները, սպիտակ-զվարդիականները սողոսկելով կոլտնտեսության ղեկավարության մեջ, նրան տալիս են աջակցի մի ձև, վորը քողարկում է նրանց հակահեղափոխական գործունեությունը:

«Կոլտնտեսությունները, վորպես տնտեսության կազմակերպման սոցիալիստական ձև, կարող են ցույց տալ տնտեսական շինարարության հրաշքներ, յեթե նրանց զուլան են կանգնած իսկական հեղափոխական—բոլշևիկներ—կոմունիստներ և ընդհակառակը, կոլտնտեսությունները վորոշ շրջանում կարող են դառնալ ամեն տեսակ հակահեղափոխական ազդեցությունների թագստոց, յեթե աշխտեղ գործ տեսնեն եսերներն ու մենշևիկները, պետյուրոլյան սպաները և այլ սպիտակ-զվարդիականները»:

(ՍՏԱԼԻՆ)

Կուլակության մնացորդները և նրա գործակալությունը, ոգտվելով առանձին ստորին կուստոլակների դասակարգային արթնության թուլացումից, խցկվեցին կոլտնտեսությունները և նույնիսկ հարգացան աշխտեղ գրավել բրի-

գադիրներին, հաշվառիչներին, պահեստապետներին, տնտեսներին, հաճախ և կոլտնտեսությունների անդամների ղեկավար ու տնտեսական պաշտոնները և աշխտեղ ծավալեցին իրենց մնասարարական աշխատանքը, կամացուկ չարախոսություն և քայքայելով կոլտնտեսությունը ներսից, նրան վերածելով կուլակային զենքի, վորն ոգտագործվում է խորհրդային իշխանության միջոցառումները վիժեցնելու համար (հացամթերումներ, ցանք): Յեթե առաջ, համատարած կոլեկտիվացման ժամանակաշրջանում, կուլակը քաջահայտորեն դուրս եր գալիս կոլտնտեսության դեմ, ապա այժմ նա իր ազդեցությունն ուժեղացնում է կոլտնտեսության ներսում, ոգտագործում և ուղեցնում է կոլտնտեսականներին, յերեկվա մենատնտեսների, մանր-սեփականատիրական, անհատական տրամագրությունները:

«Յերը մենատնտեսը մտավ կոլտնտեսություն կուլակ, յենթակուլակը, ոգտագործելով, չարաշահելով կոլտնտեսականի՝ յերեկվա մենատնտեսի մանր-սեփականատիրական հոգեբանությունը, անում է ամեն ինչ, վորպեսզի քայքայի աշխատանքային դիսցիպլինան, սովորեցնում է աշխատել վոչ թե վորպես իրեն, այլ ուրիշ տնտեսության համար, սովորեցնում է աշխատել ընդ, աշխատել վատ»:

(ՇԵՐՈՒՆԱՅԵՎ)

Հյուսիսային Կովկասում, 1932 թվին, շորհիվ վատթար, հանցավոր վորակի հողամշակման, բերքը պակասեց: Դեռ ավելին. կուլակային պոչերը կարողացան մեծ մնասներ առաջ բերել բերքահավաքման ժամանակ և կազմակերպել սարսուռ՝ արդեն հավաքված բերքից պետությունը հանձնելու դեմ: Հացը հալոցափռում էլին, ծախծխում, թագցնում էլին հորերում և այլ կուլակային գաղտնի տեղերում: Մեռնող դասակարգային թշնամու բոլոր ուժերն ուղղված էլին դեպի հացամթերումների պլանի վիժեցումը: Դասակարգային թշնամին շատ լավ է հասկանում, վոր վիժեցնելով հացամթերումները, նա դրանով մնաս է հասցնում սոցիալիստական շինարարության:

59475.66

Մի շարք ռադիոներում և կոլտնտեսություններում, կուլակային յեղութիւններին ակտիվորեն ոգնումեյին առանձին «կոմունիստներ», վորոնք անցան հակահեղափոխութեան կողմը: «Գրպաններում կուստոմս ունեցող այդպիսի թշնամիներն ամենավտանգավոր թշնամիներն են»:

Անցած 1932 թվականի փորձը ցույց տվեց, վոր այնտեղ, վորտեղ կոլտնտեսությունների գլուխն էին կանգնած իսկական բոլշևիկները, վորոնք հովատարիմ են կուսակցութեան գործին, այնտեղ ջախջախվեց կուլակային սարսափը, կատարվեցին պետութեան հանդեպ վերցված պարտավորութիւնները, իրենք, կոլտնտեսություններն ամրապնդվեցին թե քաղաքակեանքայեա, թե կազմակերպչորեն և թե տնտեսական:

Յեւ ընդհակառակն, այնտեղ, դւր կոլտնտեսությունների գլուխ էին կանգնած կամ ուղակի դասակարգային թշնամիները և կամ «կուստոմս ունեցող շլյապաները», այնտեղ կուլակային թափթփուկները կարողացան կազմակերպել հացամթերումների և ցանքի սարսափ, վիժեցնել կոլտնտեսութեան ճիշտ կազմակերպումը:

Այս կոլտնտեսություններում բրիգադները, գործավարձն ու հաշվառքը կազմակերպվեցին կուլակային ցուցմունքներով:

Ուժերի ֆլասարարական դասավորումով, գործավարձն ու հաշվառքն անցկացնելիս կուլակային խեղաթյուրումներ մտցնելով, աշխատանքի դիսցիպլինան քայքայելով, դասակարգային թշնամին կարողացավ այնպես անել, վոր վարն ու ցանքը վատ յեղան, բերքահավաքման ժամանակ կորուստներ թույլ տրվեցին, մի շարք կոլտնտեսություններ չըկատարեցին պետութեան հանդեպ ստանձնած պարտավորութիւնները: Մյուս կողմից այն կոլտնտեսությունները, վորոնք ճիշտ կազմակերպեցին աշխատանքը, ճիշտ բոլշևիկներն կազմակերպեցին գործավարձն ու հաշվառքը, պայքարեցին աշխատանքի դիսցիպլինայի համար, — հաջողութեամբ ավարտեցին հացամթերումները և ջախջախելով կու-

լակային սարսափը, պատրաստվում են յերկրորդ հնգամյակի առաջին բոլշևիկյան զարնան:

Ահա թե ինչու հենց այժմ, դարնանացանի նախորդակին, առանձնապես կարևոր է հաշվի առնել բոլոր նվաճումներն ու թերութիւններն աշխատանքի կազմակերպման բնագավառում, այնպես, վոր 1933 թվականին բարելավել աշխատանքի վորակը, վճռականապես բարձրացնել կոլտնտեսային դաշտերի բերքը:

Հի(բ) Կենտկոմն իր 32 թ. փետվարի 4-ի պատմական վորոշման մեջ («կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդման միջոցառումների մասին») շեշտեց, վոր՝

«Կոլտնտեսութեան աշխատանքի կազմակերպման, կառավարման, ոգնելի պիտի դառնա բրիգադը, լայնագույն գյուղատնտեսական արտերների փորձին համապատասխան: Կենտկոմը նպատակահարմար է գտնում կոլտնտեսություններում կազմակերպել «բրիգադներ»՝ կոլտնտեսականների մշտական կազմով, այնպես, վոր իրեն կանխ, այդ բրիգադները բոլոր գյուղատնտեսական աշխատանքները կատարեն ամբողջ տարվա ընթացքում. վորոշ հողամասերում»:

Այս վորոշման կապակցութեամբ, յերկրամասի կոլտնտեսություններում 1932 թվի զարնանացանի կամպանիայի նախորդակին մեծ աշխատանք կատարվեց բրիգադ-բաղերը մշտական, արտադրական բրիգադների վերածելու համար:

Սակայն չնայելով դրան, Հյուսիսային Կովկասի շատ կոլտնտեսություններում գեռես կան բրիգադ-բաղեր: Մեր յերկրամասում բրիգադ-բաղերի գոյութիւնը կարելի է բացատրել նրանով, վոր այդ կոլտնտեսություններում Կենտկոմի վորոշումը հրապարակելուց հետո, մշտական արտադրական բրիգադ կազմակերպելու աշխատանքը չավարտվեց: Կուլակային պոչերը, վորոնք առանձին կոլտնտեսություններում սողոսկել էին ղեկավարութեան մեջ, մարդկանց և արտադրութեան միջոցները քշում էին մի տեղից մի այլ տեղ, ստեղծելով դիմադրութիւն, անպատասխանատու-

թյուն, պայթեցնելով կոլտնտեսութեան կազմակերպչական գործողութիւնը:

Դասակարգային թշնամին շատ լավ և հասկանում այն հակայական նշանակութիւնը, վոր ունի արտադրական բրիգադը կոլտնտեսութեան կազմակերպչական տնտեսական ամրապնդման գործում և ահա թե ինչու նա ամեն կերպ փորձում և վիժեցնել այդ բրիգադի աշխատանքը, կազմալուծել նրան, բրիգադիւններ նշանակել իր գործակիցներից:

Այս պատճառով արտադրական բրիգադի ճիշտ կազմակերպման համար մղվող պայքարում անհրաժեշտ և ուժեղացնել դասակարգային արթնութիւնը, վճռականապես և անխնայորեն պայքարելով դասակարգային թշնամու փորձերի դեմ, վորոնց նպատակն և կազմալուծել կոլտնտեսային բրիգադը:

Կոլտնտեսութեան մեջ ճիշտ կազմակերպելով արտադրական բրիգադը, գործը բոլշևիկորեն ղեկավարելով, պայքարելով դասակարգային թշնամու հակահեղափոխական ֆաստարարութեան դեմ, կարելի կլինի բարձրացնել կոլտնտեսային դաշտերի բերքը: Իսկ բրիգադը ճիշտ կազմակերպելու համար պետք և վերացնել ղեկավարութիւնը արտադրութեան միջոցների և հողամասերի վերաբերմամբ, վերջնականորեն վոչնչացնել կուլակային հովասարանքը աշխատանքի հաշվաման և յեկամոսների բաշխման գործում, կազմակերպել գործավարձը, նյութապես շահագործելով կոլտնտեսականին, նրա յեկամոսն ուղղակի կախման մեջ դնելով կատարված աշխատանքի քանակից և վորակից: Անհրաժեշտ և լաշնորեն ծավալել աշխատանքի սոցիալիստական ձևերը—սոցմրցումն ու հարվածայնութիւնը, բարձրացնել աշխատանքի դիսցիպլինան, անհաշտ պայքար մղել կոլտնտեսութեան մեջ կուլակային գործակալների—կորգիչների, ծուլիւրի, համայնական աշխատանքի հաշվին ապրել սիրողների դեմ:

Այժմ, թևակոխելով յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարին, անհրաժեշտ և նորից և նորից ստուգել յուրաքանչ-

յուր կոլտնտեսութեան մեջ, թե արդյոք ի՞նչպես եր կազմակերպված արտադրական բրիգադը, ի՞նչն եր խանդարում բրիգադի, իբր արտադրական միավորի աշխատանքին, ի՞նչպես պիտի վերակառուցվել, ի՞նչ սխալներ ու թերութիւններ են յեղել թե հենց բրիգադների կառուցման և թե նրանց աշխատանքի մեջ, վորչափ և բրիգադը մաքրվել վնասարարական, կուլակային տարրերից:

Անհրաժեշտ և նորից ու նորից հարց դնել կոլտնտեսութեան մեջ մշտական բրիգադի ամրապնդման մասին: Իսկ մի շարք կոլտնտեսութիւններում բրիգադները նորից պետք և կազմակերպել: Բրիգադի վերակառուցման և ամրապնդման աշխատանքը պետք և կատարվի վորքան կարելի յեղուտ, քանի վոր նայած թե վորչափ ճիշտ կկազմակերպվի բրիգադը, հենց դրանից ել կախված կլինեն վոչ միայն դարնանացանի կատարումը, այլ և նրա նախապատրաստման միջոցառումները (մերմահավաք, քարշող ու յփի նախապատրաստութիւն, ինվենտարի վերանորոգութիւն և այլն):

Այս հարցերը գործնականորեն լուծելու համար, պետք և ուսումնասիրել անցյալ տարվա արտադրական բրիգադների աշխատանքի փորձը և առաջավոր բրիգադների լավագույն փորձերի հիման վրա բարելավել մշուս բրիգադների աշխատանքը:

Հարկավոր և բոլշևիկյան յեղրակացութիւններ հանել կուլակութեան կազմակերպած հակահեղափոխական սարսափից, աշխատանքի կազմակերպման հարցերում կուլակային թափթիփուկների ֆաստարարութիւնից, վորն ունեցել և ամենաբաղմաղան ձևեր, սկսած աշխատանքի հաշվառուս ֆաստարարութիւնից և խեղաթյուրումներից գործավարձը մեծ խմբերով կատարվող աշխատանքի վերածելուց, կոլտնտեսականներին ավանսներ տալիս և յեկամոսները բաշխելով՝ կուլակային հովասարանքից մինչև աշխատանքային դիսցիպլինայի քայքայումը, աշխատանքի վորակն իջեցնելու ազդիտացիան, հացամթերումների վիժումը, կոլտնտեսային գույքի հափշտակումը:

Վորպեսդի գործնականորեն, կենդանի ուրիշակների հի-
ման վրա դիտել, թե ինչպես են կազմակերպված և ինչպես
են աշխատում կոլտնտեսային բրիգադները, ինչ նվաճում-
ներ և անկանոնություններ կան նրանց աշխատանքում,
ինչ պատճառներ և մեղ համար անցանկալի յերևույթներ
կան կոլտնտեսային աշխատանքում և ինչպես դրանք վե-
րացնել, մենք վերցրինք յերեք բրիգադ, վորոնք մտնում են
250-ի մեջ, վորոնք մրցում են իրար հետ Հյուսիսային
Կովկասում.— Ստալինի 6 պայմանների անվան՝ Հովհաննես-
յանի բրիգադը, Մոզդոկի ռալոնի «Ուկրաինաց» կոլտնտե-
սություն՝ Միշենկոյի բրիգադը և Վորոնցով-Ալեքսանդրով-
սկի ռալոնի՝ Կարմիր բանակի անվան կոլտնտեսության բրի-
գադիր Սիտնիկի բրիգադը:

ԲՐԻԳԱԴՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

Նախքան այն հարցին անցնելը, թե ինչպես են կազ-
մակերպված այդ բրիգադները, մենք համառոտ կպատմենք
այն կոլտնտեսությունների մասին, վորտեղ գտնվում են
նրանք, քանի վոր կոլտնտեսության արտադրական միավոր
հանդիսացող բրիգադը անկարելի յե դիտել իրրե ամբողջ
արտադրությունից կտրված մի միավոր:

Ընկ. Ստալինի 6 պայմանների անվան և Մոզդոկի ռա-
լոնի «Ուկրաինաց» կոլտնտեսությունները բամբակազործա-
կան-հացահատիկային տնտեսություններ են. անասնաբու-
ծությունը և մյուս, յերկրորդական ճյուղերն այստեղ շատ
թույլ են զարգացած:

Վորոնցով-Ալեքսանդրովսկի ռալոնի՝ Կարմիր բանակի
անվան կոլտնտեսությունը, թեպետ և ունի բամբակի ցան-
քեր, սակայն հացահատիկային տնտեսությունն այստեղ
գերակշռում է: Համայնացված անասնաբուծություն (ապ-
րանքային ֆերմաներ) նա չունի: Յերկրորդական ճյուղերը
(այգեբուծություն, բանջարաբուծություն) այստեղ թույլ
են զարգացած:

Ընկ. Ստալինի անվան և Կարմիր բանակի անվան կոլ-
տնտեսությունները 1932 թվի սկզբին առանձնացված են խո-
շոր կոլտնտեսություններից: Բոլոր յերեք կոլտնտեսություն-
ներն սպասարկվում են մեքենա-տրակտորային կայաններով:

Ընկ. Ստալինի անվան կոլտնտեսության (վորի մեջ
մտնում է մեր հիշած բրիգադներից մեկը—Հովհաննեսյանի
բրիգադը) արտադրական-ֆինանսական պլանում նախատես-
վել եր կազմակերպել 7 դաշտազործական բրիգադներ (բամ-
բակազործական-հացահատիկային), 1—տրանսպորտային,
1—բանջարաբուծական, 1—խաղողաբուծական, 1-ն ել կաթ-
նա-ապրանքային ֆերմային սպասարկելու համար: Սա ույ-
ժերի բավականին ճիշտ դասավորում է և ըստ մասնաճյու-
ղային—արտադրական նշանների—մշտական բրիգադներ
կազմակերպելը, վոր կոլտնտեսությունն սկսել եր արտա-
դրական-ֆինանսական պլան կազմելիս, իսկապես ճի իրա-
գործվել 1932 թվականին կոլտնտեսությունն ուներ վոչ
թե մշտական-արտադրական բրիգադներ, այլ բրիգադ-բա-
կեր, սրանց բոլոր պահասություններով և հիվանդոտ կող-
մերով (տես աղյուսակ № 1-ին): Ինչպես յերևում է աղյու-
սակից, կազմակերպվել եյին 7 բրիգադ-բակեր, վորոնք
գյուղում գետեղված եյին տերրիտորիալ սկզբունքով, իսկ
բրիգադներում աշխատունակների թիվը տատանվում եր 44-ի
և 113-ի միջև: Կազմակերպված յոթը բրիգադներից, կոլ-
տնտեսությունը ճյուղերի (բանջարանոց, խաղողաբուծա-
րան, արհեստանոցներ, կաթնա-ապրանքային ֆերմա) վա-
րիչների տրամադրության տակ դրեց անհրաժեշտ թվով
աշխատունակներ:

Հետևանքն այն յեղավ, վոր դաշտային աշխատանքնե-
րին մասնակցողների քանակությունը բրիգադներում պա-
կասեց մինչև 69—43 մարդ:

Կոլտնտեսությունը բրիգադների վրա բաժանում է վոչ
միայն աշխատունակներին, այլ և տնտեսություններն ու
շնչերին, դրանով վերջնականապես խախտելով բրիգադի
արտադրական բնույթը:

ԸՆԿ. ՍՏԱԼԻՆԻ 6 ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆ ԿՈՆՏՆԵՆՏՈՒԹՅԱՆ ԲՐԻԳԱԴՆԵՐԻ
ԿԱԶՄԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄԵԼՈՒԹՅ ՇԵՏՈ ՅԵՎ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

Ա Ն Վ Ա Ն Ն Ե Ր	Բ Ե Ր Գ Ա Ղ Ն Ե Ր							ԸՆԴՈՒՄ
	1	2	3	4	5	6	7	
Տնտեսությունների թիվ.	40	40	49	71	54	64	25	273
» շենքերի »	143	178	213	287	239	261	59	1380
Ընդամենը աշխատունակ	66	69	79	113	84	86	44	541
Նրանցից բրիգադից դուրս մշակված աշխատում են	7	7	23	41	19	30	1	128
Գարշոդ ույժ	59	49	57	68	44	60	35	370
Գարնանացան հեկտարով	286	324	—	389	353	289	209	—
Բաշուժի բեռնվածութ. Բամբակացանի առաջա- դրություն	4,8	7	9,7	5,7	8	4,8	6	—
Բամբակացանի բեթաց- քում 1 աշխատունակի բեռնվածությունը հեկ- տարով	137	132	174	174	160	160	42	—
	2,3	2,1	3,2	2,5	2,5	2,4	1	—

Վորպեադի բոլորովին պարզ հասկանալ, թե վորքան սխա-
կեր կազմակերպել կոլտնտեսությունն իր բրիգադները, բե-
րենք հետևյալ բնույթ ունենալով.—ընկ. Ստալինի 6 պայ-
մանների անվան կոլտնտեսության 3-րդ բրիգադը, լինելով
դաշտագործական բրիգադ, զարնանացանի առաջադրությու-
նը չէր ստացել: Նրան՝ փոխադրական կարիքներին համար ամ-
բացվել էյին քարշոդ ույժի 57 միավոր և 79 կոլտնտեսա-
կան—44 աղամարդ, 25 կին և 10 անչափահաս: Յերրորդ
բրիգադը անվանելով «տրանսպորտային», կոլտնտեսության
վարչությունը քաղհանի շրջանում նրան ամրացնում և 174
հեկտար բամբակ, քանի վոր հակառակ դեպքում բրիգադի
կոլտնտեսականների մի մասը, մանավանդ կանայք և ան-
չափահասները, կմնային առանց աշխատանքի:

Հետաքրքիր և նաև հետևյալ փաստը. յերկու կոլտնտե-
սական, մեկ ու կես տարի բացակայելուց հետո, վերագար-

ձան կոլտնտեսություն: 5-րդ բրիգադի բրիգադներն իմանա-
լով այդ մասին, իսկույն և յեթ նրանց ուղարկեց իր բրի-
գադն աշխատանքի, իր մտքովն անգամ հանցեղացնելով, վոր
նրանց կարելի չե ոգտագործել ուրիշ բրիգադներում և ճյու-
ղերում, քանի վոր նրանք ապրում են իր բրիգադում:

Մեր նկարագրած՝ Հովհաննեսյանի 5-րդ բրիգադն ունի
84 աշխատունակ կոլտնտեսական, վորոնցից 44-ը աղամարդ,
32-ը կին և 8-ն անչափահաս: Այս թվում բրիգադում բոլո-
րովին չեն աշխատում, թեպետ նրա կազմի մեջ են մտնում
20 մարդ.—7-ը բանջարանոցում, 1-ը մթերող, 1-ը անաս-
նաբուժական սանիտար, 2 նամակատար, 1-ը կաթնա-ապ-
բանքային ֆերմայում, 1-ը դաբրին, 3-ը շինարարությու-
նի վրա յեն աշխատում և այլն: Այսպիսով այս կոլտնտեսա-
կաններն սղասարկում են վոչ միայն համակոլտնտեսային
կարիքները (քարտուղար, նամակատար, դաբրին), այլ և
կատարում են առանձին մասնաճյուղերի՝ աշխատանքներ,
վորտեղ ըստ կանոնի պետք և լինեն ինքնուրույն, մասնա-
ճյուղային արտադրական բրիգադներ (բանջարանոց, կաթ-
նա-ապրանքային ֆերմա և այլն):

№ 1-ին աղյուսակում ցույց և տրված կոլտնտեսության
ցանքաստարածությունների բաշխումը բրիգադներին միջև,
բամբակացանի բաշխումը, մեկ աշխատունակի և քարշոդ
ույժի միավորի բեռնվածությունը զարնանացանի և առանձ-
նապես բամբակացանի ժամանակ: Ինչպես յերևում և, Հով-
հաննեսյանի № 5 բրիգադում քարշոդ ույժի միավորի բեռ-
նվածությունը զարնանացանի ժամանակ 8 հեկտար և, իսկ
առաջին բրիգադում միայն 4,8 հեկտար և այլն: Բամբակա-
ցանի ժամանակ մեկ աշխատունակի բեռնվածությունը 5-րդ
բրիգադում կազմում և 2,5 հեկտար, միևնույն ժամանակ
7-րդ բրիգադն ունի միայն 1 հեկտար, 2-րդ բրիգադը 2,1
հեկտ. և այլն:

Արտադրական առաջադրության և աշխատանքի լարվա-
ծություն միջև այդ անհամապատասխանությունը բացա-
տրվում և բրիգադների սխալ և մեքենայաբար կառուցված-

քով, ուրեմն և աշխատողներն ու արտադրութեան միջոցներն սխալ բաշխուածով: Այս բոլորի շնորհիվ, բրիզադներն մի մասը հափից դուրս եր ծանրաբեռնվում պլանի կատարման աշխատանքներով, մի մասն եւ քիչ եր ծանրաբեռնվում:

Այժմ տեսնենք, թե ինչ կարգով են կազմակերպվել Միշչենկոյի և Սիւնիկի բրիզադները:

Մշտական արտադրական բրիզադի կազմակերպման հիմնական հարցերից մեկն այն է, թե ինչպէս ե բրիզադը լրացվում բանվորական ուժով, վորը պիտի համապատասխան լինի պլանային առաջադրութեան և թե ինչպէս են բաժանվում կոլտնտեսականները բրիզադներն վրա:

Իրենց արտադրական պլանի և աշխատանքի ծավալի հիման վրա, «Ուկրաինեց» և Կարմիր բանակի անվան կոլտնտեսութեանները վորոշել են առանձին մասնաճյուղերում պահանջվող բանվորական ուժի անհրաժեշտ քանակութեանը:

Բանջարանոցի, կաթնա-ապրանքային ֆերմայի սպասարկման և տնտեսական աշխատանքների համար (արհեստանոցներ) նշանակվեց կոլտնտեսականների մի մասը, հաշվի առնելով առանձին կոլտնտեսականների անհրաժեշտ վորակավորումն ու մասնագիտութեանը և տվյալ աշխատանքի համար վարժված լինելը: Դաշտագործութեան մեջ աշխատելու համար, —վորը հանդիսանում է տնտեսութեան հիմնական ճյուղը, նշանակեցին ամենապիտքաված, դաշտագործութեանը գիտեցող կոլտնտեսականներին: Վերջիններս բաժանվեցին բրիզադների վրա, յուրաքանչյուր առանձին բրիզադի արտադրական առաջադրութեաններին համապատասխան, իսկ «տնտեսութեան» և «շնչերի» մասին խոսք եւ չկար: Դաշտագործական բրիզադներում կոլտնտեսականների մշտական կազմը վորոշվեց՝ ըստ նրանց այն քանակութեան, վորը համապարաչափ ոգտագործվում է ամբողջ գյուղատնտեսական տարվա աշխատանքների ընթացքում: Այսպիսով «Ուկրաինեց» կոլտնտեսութեան մեջ կազմակերպվեց 6 բրիզադ, վորոնցից 2-ը դաշտագործական, իսկ Կարմիր բանա-

կի անվան կոլտնտեսութեան մեջ—7 բրիզադ, վորոնցից 4-ը դաշտագործական: Առաջին կոլտնտեսութեան դաշտագործական բրիզադի մշտական կազմը վորոշվեց 85 մարդ (աշխատունակ), իսկ յերկրորդ կոլտնտեսութեան նույնպիսի բրիզադի կազմը—65 մարդ:

Արտադրական սկզբունքով դաշտագործական բրիզադներ կազմելիս, կոլտնտեսութեանը հաշվի առավ կոլտնտեսականների ապրելու տեղը, նրա համար, վորպեսզի ապահովվի մշտական կապը կոլտնտեսականների միջև և հեշտանա բրիզադի ղեկավարութեանը բրիզադի բրիզադի կողմից: Յերկու կոլտնտեսութեաններում արտադրութեան պայմանները (հողամասերի դիրքը, հողի բնույթը, մեքենայացման աստիճանը, կուլտուրաների տեսակները և այլն) թույլ տվին արտադրական առաջադրութեանը բրիզադների միջև, շատ թեքիչ, հավասարափ բաշխել:

Բրիզադներում մշակվելիք կուլտուրաները խստորեն հաշվի եյին առնվում՝ ըստ նրանց պահանջած աշխատանքի քանակութեան. որինակ, առաջին բրիզադը պիտի մշակել 300 հեկտար աշնանացան, 150 հեկ. բամբակ, 300 հեկ. վարսակ, 2-րդ բրիզադը—300 հեկտար աշնանացան, 100 հեկտար բամբակ, 50 հեկ. յեղիպտացորեն, 200 հեկ. վարսակ և 100 հեկ. վարսակ և այլն:

«Ուկրաինեց» կոլտնտեսութեան մեջ Միշչենկոյի բրիզադին տրվեց 800 հեկտար ցանքատարածութեան, իսկ մյուս բրիզադին—775 հեկտար: Կարմիր բանակի անվան կոլտնտեսութեան մեջ ցանքատարածութեանների միջև տարբերութեանը 50 հեկտարից ավելի չեր: Այդ տարբերութեանները բացառապէս կախումն ունեյին հողերի դիրքից, ուստի և նպատակահարմար չեր 30—50 հեկտար հողի տարբերութեանից խուսափել և բրիզադին առանձին հողամաս հատկացնել բրիզադի հիմնական հողամասից 7 կիլոմետր հեռու: Բանվորական ուժով, քարոյ ուժով և գյուղատնտեսական ինվենտարը բրիզադների միջև բաշխվեցին արտադրական առաջադրութեան միանգամայն համապատասխան:

Աշխատում էյին այնպես անել, վոր բրիգադների հողամասերը հնարավորին չափ մի տեղում լինեն:

Արդոք այստեղ կարող եր անհամապատասխանություններ կենել արտադրութեան միջոցների և կոլտնտեսութեան ընդհանուր պլանի հիման վրա տրված արտադրական առաջադրութեան միջև: Իհարկե վոչ: Յեթե Հովհաննեսյանն իր բրիգադ-բաժնում ուներ վոչ միայն աշխատունակներ, այլ և «տնտեսութեաններ» և «շնչեր», ապա Սիտնիկովի և Միշչենկոյի բրիգադները բաղկացած են բացառապես այն աշխատունակներից, վորոնք ամբողջված են նրանց՝ արտադրական առաջադրութեանը կատարելու համար: Բրիգադները կազմակերպելիս, մի անգամից նրանք վերցրին վոչ թե գյուղի ստանիցայի մի վորոշ մասի վարչական ղեկավարման դեր, այլ անցան արտադրական գործունեություն՝ պլանային առաջադրութեանը կատարելու համար:

Յեթե Հովհաննեսյանի բրիգադ-բաժնի իրենից ներկայացնում է գյուղում մի քանի տների խումբ, ապա Սիտնիկի և Միշչենկոյի բրիգադները հանդիսանում են արտադրական միավորներ, վորոնք ունեն պլանային առաջադրութեան, իսկ վերջինիս կատարման համար—կոլտնտեսականների վորոշ, մշտական կազմ և ամբողջ տարվա համար ամբողջված քարշող ուժ և գյուղատնտեսական ինվենտար:

Ընկ. Ստալինի 6 պայմանների անվան՝ Հովհաննեսյանի բրիգադ-բաժնի արդյունք է ինքնահոսի և դասակարգային թշնամու քայքայիչ աշխատանքի, կուսակցության դիրեկտիվները ուղղակի կերպով սարսուռի յենթարկելու: Ընկ. Ստալինի 6 պայմանների անվան կոլտնտեսության ղեկավարութեանը անցավ դասակարգային թշնամու կողմը, վորի հետևանքով կոլտնտեսությունն ունեցավ մի ամբողջ շարք ձեղքվածքների, վորոնց մասին կխոսենք ստորև:

Ընդհակառակը, Սիտնիկի և Միշչենկոյի բրիգադը շնորհիվ նրանց ճիշտ կազմակերպման ու ղեկավարութեան, միանգամայն ուղիղ կատարեցին կուսակցության վորոշումները: Այդ բրիգադների մեծությունը վորոշվել է վոչ թե

մեքենայաբար, այլ աշխատանքի արտադրական պայմանների և պետություն պլանային առաջադրութեանը սահմանված ժամկետերում կատարելու հաշվառմամբ:

ՊԱՅԳԱՐ ԴԻՄԱԶՐԿՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ

Հենց արտադրական, մշտական բրիգադների կազմակերպումն անհրաժեշտ է դարձնում նրան ամբացնել հողամաս, քարշող ուժ, գյուղատնտեսական ինվենտար, այնպես, վոր «Երբև կանոն, այդպիսի բրիգադները բոլոր հիմնական գյուղատնտեսական աշխատանքները կատարեն ամբողջ տարվա ընթացքում, վորոշ հողամասի վրա»: Հի(բ)Կ Կենտկոմի 1932 թվի փետրվարի 4-ի վորոշումից):

Կանգ առնենք Հովհաննեսյանի բրիգադի հողամասի վրա (տես № 2 և 3 աղյուսակներ): Ինչպես յերեվում է աղյուսակից, իսկական դիմադրելութեանը ցանքսերի վերաբերմամբ գոյութիւն ունի վոչ միայն Հովհաննեսյանի բրիգադում, այլ և ամբողջ կոլտնտեսության մեջ: Տարվա ընթացքում Հովհաննեսյանի բրիգադում յերեք անգամ փոխվել է հողամասի տարածութեանը, փոխվել է նրանց ստորաբաժանումները և մշակվելիք կուլտուրաները: Հողամասերը, ինչպես այդ յերեվում է № 4 սքեմայից, ցրված են կոլտնտեսության ամբողջ հողատարածութեան վրա: № 5 բրիգադը առաջադրութեան եր ստացել ցանել 138 հեկտար բամբակ, բայց ցանեց 213 հեկտար, իսկ բերքահավաքման ու քաղհանի համար նրան ամբացվել եր 150 հեկտար: Հետևանքն այն յեղավ, վոր բրիգադի ցանած 63 հեկտար բամբակը դիմադրելութեան մատնվեց: Ըստ պլանի, բրիգադը մոգարի ցանք չպիտի կատարեր և չկատարեց, սակայն բերքահավաքման համար նրան ամբացվեց 185 հեկտար մոգար: Բրիգադը պիտի ցաներ 174 հեկտար վարսակ, բայց ցանեց 225 հեկտար: Հարց է ծագում. ինչն է այդպիսի դիմադրելութեան պատճառը: Անպայման այն, վոր հողամասերի և մշակվող կուլտուրաների հանդեպ դիմադրե-

կությունը նախ և առաջ հետեւեալք եր բրիգադի սխալ
կազմակերպման, աշխատանքի պլանայնութեան, բացակա-
յութեան, բրիգադներին չեյին ամրացվել հողամասեր, իսկ
նրա աշխատող ձեռները և արտադրութեան միջոցները շա-
րունակ փոխվում եյին:

Դարնանացանի հենց առաջին որից կոլտնտեսականե-
րի ամրացումը քարշող ույժին և գյուղատնտեսական ին-
վենտարին՝ խախտվեց, ձեվական բնույթ ստացավ, միայն
թղթի վրա դրություն ունեցավ: Ահա մի բնորոշ որինակ
— 10 կոլտնտեսականներից բաղկացած մի խումբ ապրիլի
10-ից մինչև 22-ը վարում եր հողը բամբակ ցանելու հա-
մար: Այդ ժամանակվա ընթացքում բանվորական որերի
թիվն ընդամենը 10-ն եր: Խմբակն ուներ 7 գութան և 28
ձի, վորոնք ամբողջ ժամանակ աշխատում եյին տվյալ հողամա-
սում: 10-ը բանվորական որից 7 որ աշխատում եյին բոլոր յոթը
գութանները, մի որ աշխատեց 6 գութան և 2 որ 2 գութ-
ան: Հարվածային կոլտնտեսականներ Կ. Ա. Յեպանովը
և Ի. Ս. Ստեփանովը աշխատեցին 10 որ, կոլտնտեսական
Յատուրովը—8 որ, կոլտնտեսական Ալավերդովը, Ապրե-
յանը, Ավագյանը,—7-ական որ, կոլտնտեսական Միրանովը
—5 որ, Ավետիքյանը—3 որ, Յե. Ա. Միրանովը և Խ. Ա.
Յեպանովը—1-ական որ: 10 որվա ընթացքում 3 գութանի
վրա աշխատեցին 6 կոլտնտեսական: Ահա բրիգադի ներ-
սում դիմադրկութեան ցայտուն որինակը, վորի պատճառը
տվյալ դեպքում կոլտնտեսականների ձեվական ամրացումն
եր արտադրութեան միջոցներին, բացակայում եր կոլտն-
տեսականի պատասխանատվությունը նրան հանձնած հա-
սարակական գույքի դրութեան համար: Արտադրութեան
միջոցների հանդեպ դիմադրկությունը հնարավորություն
տվեց ծուլին և դործալքողին՝ չգնալ աշխատանքի: Հետե-
վանքն այն յեղով, վոր 121 հեկտարից 104-ը վատ ցան-
վեց. Դասակարգային թշնամու ձեռքում դիմադրկությունը
մի գեներ և՛ կոլտնտեսութեան ներսում քայքայիչ աշխա-
տանք կատարելու համար: Մեքենաների ջարդվածք, քար-

շող ույժի քայքայում՝ շնորհիվ նրա գիշակեր ոգտագործ-
ման, դործալքումների, անպատասխանատվություն—ահա
դիմադրկութեան արդյունքները:

Արտադրական բրիգադ կազմակերպելու վերաբերմամբ
կուսակցութեան ու կառավարութեան դիրեկտիվներին կոպիտ
խախտման հետեւեալք յեղով դիմադրկությունը, կոլտնտե-
սականների անպատասխանատվությունը աշխատանքի
հանդեպ, այստեղից ել—մի շարք արտադրական ճեղքվածք-
ներ, կուլակութեան հակահեղափոխական քայքայիչ աշխա-
տանքի ուժեղացումը:

Գյուղատնտեսական ինվենտարն ու լծկանն ամրացված
են բրիգադին, սակայն նրանում բաշխվել և ցուցակով բա-
ժանվել են միայն ձիերն ու գութանները: Մնացած գյու-
ղատնտեսական ինվենտարը գտնվում եր. բրիգադիւրի տրա-
փադրութեան տակ: Յեղել և դեղը, յերբ 2 ցանիչ տարվել
են ուրիշ բրիգադներ և տվյալ ժամանակում հայտնի չե թե
վորտեղ են գտնվում: Յեթե այդ ցանիչներին ամրացված
լինեյին կոլտնտեսականներ, նրանք անպայման լավ կգի-
տենային, թե վորտեղ են ցանիչները, վորոնց համար նը-
րանք պատասխանատու յեն կոլտնտեսութեան առջև:

Լորդերեյկաներն սկսեցին կոլտնտեսականներին ամրաց
նել միայն այն ժամանակ, յերբ արդեն սկսվել եր բերքա-
հավաքման կամպանիան, այն ել այդ ամրացումը կատար-
վել եր վոչ մինչև հնձի վերջը: Յեվ, վորովհետեւ կոլտնտե-
սականը չգիտեր, թե նա վաղն ինչ լորդերեյկայով և աշ-
խատանքի գնալու, այդ պատճառով ել հենց առաջին որը
6 լորդերեյկաներից յերեքը ջարդվեցին ու դուրս յեկան
շարքերից:

Սխտիկի և Միշենկոյի բրիգադներին հաստատապէս ամ-
րացված են ցանքերի հողամասեր, վորոնք մեծ մասամբ
մի տեղում են գտնվում: Բրիգադի կատարած ցանքերը մը-
շակվում եյին և նրանց բերքը հավաքվում եր նույն բրի-
գադի ուժերով: Բրիգադները գիտեցին իրենց հողամասե-
րը, գիտեյին, վոր բացի իրենցից, այդ հողամասերը վոչ

ՎԱՍՏԱՆԵՐԸ ԸՍՏ ԿՈՆՏՈՐԱՆԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՆԸ ԸՎ. ՍՏԱԽԻ ԿԵՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԱՎԱՆ ԿՈՆՏԵՍՏՈՒՅԱՆ ԲՐԻԳԱԴՆԵՐԻ ՄԻՋԵԿ

Բրիգադներ	Բ ա մ ր ա կ		Մ ո գ ա ր		Վ ա ր ս ա կ	
	Ըստ պր- լանի	Հա- վաք- ված է	Ըստ պր- լանի	Ցան- ված է	Ըստ պր- լանի	Ցան- ված է
1-ին բրիգադ	—	86	194	57	—	—
2-րդ	—	—	220	255	—	180
3-րդ	—	80	—	—	—	—
4-րդ	148	38	—	—	197	250
5-րդ	138	213	—	—	175	225
6-րդ	138	229	—	—	133	141
7-րդ	—	—	139	202	—	147
Ընդամենը	883	970	553	514	505	938

ՅԱՆՔԱՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ԸՆԿ. ՍՏԱԽԻ 6 ՊԱՅՄԱՆ-
ՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆ ԿՈՆՏԵՍՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Տվյալ ժամանա- կաշրջանում	Բ ր ի գ ա դ ն է ր						
	1	2	3	4	5	6	7
Ըստ պրանի . .	276	314	—	389	353	280	209
Բրիգադը ցա- նել է	243	507	108	562	438	390	410
Բերքահավաքման համար ամբողջ- ված է	137	438	438	—	657	643	306

վոր չի մշակելու, վոր նրանց հողամասի բերքի համեմատ պիտի գնահատվի նրանց աշխատանքը ամբողջ գյուղատնտեսական տարում, ուստի ամբողջ բրիգադը, նրա բրիգադիւն ու կոլտնտեսականները շահագրգռված ելին նրանով, վոր ամենալավ կերպով և իր ժամանակին կատարվեն պր-լանով նախատեսված աշխատանքները, ամենաբարձր բերք ստացվի կոլտնտեսութան համար, միևնույն ժամանակ և բարձրագույն իրենց աշխատանքի գնահատումն աշխուրհով։ Քարշող ույժը և գյուղատնտեսական ինվինտարը Սիտնիկի և Միշենկոյի բրիգադներին ամբողջել են հաստատորեն և բրիգադի ներսում բաշխվել-ամբողջել են առանձին կոլ-տնտեսականներին։ Մեկ կոլտնտեսականին ամբողջված է 2 ձի, զուլթան, տափան, ցանիչ, լորդերիկա, սայլ և կուլ-տիվատոր։

Այսպիսով մենք տեսնում ենք, վոր այդ բրիգադներում ամեն ինչ, սկսած հողամասից մինչև զուլթանը բաշխվել և ամբողջվել է բրիգադին ու կոլտնտեսականներին, վորոնք պատասխանատու չեն հասարակական գույքի պահպանու-թյան համար։

Բրիգադի պլանը և աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը հանդիսանում են այն հիմքը, վորի վրա զարգանում և ամ-րապնդվում է կոլեկտիվ տնտեսությունը։

Միանգամայն հասկանալի չէ, վոր կուլակը և նրա ոսկոր-տունիստական գործակալութիւնը հանդիսանում են սոցիա-լիստական տնտեսութեան ճշգրիտ ու կանոնավոր պլանա-վորման ամենակատարի թշնամիները: Դասակարգային թըշ-նամին բոլոր ուժերով ու միջոցներով ձգտում և վիժեցնել կոլտնտեսային արտադրութեան պլանային հիմունքը: Դասա-կարգային թշնամին հաստատելով կոլտնտեսային վար-չութեան մեջ, «պլանային աթուրմայով» վիժեցրեց բրիգա-դի գարնանացանի աշխատանքը, կազմալուծեց նրա գործու-նեցութիւնը:

Հովհաննեսյանի բրիգադը ցանքի կամպանիայի ընթաց-քում ստացավ չորս զանազան արտադրական առաջադրու-թիւններ և չղեկավարվեց նրանցից վոչ մեկով:

Կոլտնտեսականները չէին քննում պլանը: Մինչդեռ միայն արտադրական առաջադրութիւնների շուրջը կա-տարվող մասսայական լայն աշխատանքով կարելի չէ և ղեկը և ոգտագործվի կոլտնտեսականների արտադրական փորձը, նրանց կոնկրետ գիտելիքները տվյալ կոլտնտեսու-թեան գյուղատնտեսական արտադրութեան պայմանների մասին:

Բացի բրիգադի գարնանացանի պլանի հաճախակի փո-փոխութիւնից, վորն անդրադարձավ նաև կոլտնտեսական-ներին աշխատանքի համար դասավորելու վրա, — ուժերը վատ դասավորվեցին, — մեծ ֆլաս հասցրեց նաև Հովհաննես-յանի բրիգադի հոտունութիւնը: Բացի նրանից, վոր 20 ողամարդ շարունակ աշխատում էին բրիգադի արտադրու-թիւնից դուրս, կոլտնտեսականների առանձին խմբակները, 3—7 հոգի աշխատում էին սեզոնով, վարչութեան կարգա-գրերի համաձայն, կոլտնտեսութեան ուրիշ ճյուղերում:

Բրիգադում ուժերի դասավորութիւնը կախված է գոր-ծավարձը կիրառելուց: Գարնանացանի շրջանում բրիգադը վարելու համար բաժանվում էր 3 ողակի, յուրաքանչ-յուրում 2 գութան: Տափանելու և ցանելու վրա աշխատում էին 14—16 հոգուց բաղկացած խմբակներ: Բամբակի քող-

հանման խմբակները բաղկացած էին 15—25 մարդուց, իսկ ուրիշ, ավելի մանր ողակներ գոյութիւն չունեցին:

Հացի բերքահավաքման խմբակի մեջ մտնում էր 18 մարդ, դիզոդների խմբակում — 14—18 մարդ:

Ինչպես յերևում է, մեծ խմբակը — դա ուժերի դասա-վորման հիմնական ձևն է Հովհաննեսյանի բրիգադում: Այն ղեկավարում, յերբ բրիգադիւր Հովհաննեսյանը կոլտնտեսա-կաններին մանր խմբակների յեր բաժանում, աշխատանքի արտադրողականութիւնն աճում էր, վորը յերևում է № 5 աղյուսակից:

Աղյուսակ № 4

ՉՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆԻ № 5 ԲՐԻԳԱԴԻՄ ԲՍՄԲԱԿԻ ՔԱՂՀԱՆԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՂՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿԸ

Ազգանուն, անուն և հայրանուն	Որական արտադրված է				
	Հունիս				
	21	22	23	24	25
1. Գալստյան Գ. Գ.	0,10	0,10	—	—	—
2. Յեզանով Վ. Դ.	0,10	—	—	—	—
3. Տատուրով Կ. Յե.	0,10	0,10	0,8	0,16	0,20
4. Ստեփանով Ի. Ա.	0,10	0,10	—	0,16	0,20
5. Մերանով Մ. Մ.	0,10	0,10	0,8	—	—
6. Միրանով Յե. Ս.	0,10	0,10	0,8	—	0,24
7. Միրանով Յա. Ի.	0,10	—	—	—	—
8. Ավագյան Ա. Ն.	0,10	0,10	0,8	0,16	0,24
9. Ավագյան Ս. Ս.	0,10	0,10	0,8	0,16	0,20
10. Ավագյան Կ. Գ.	0,10	0,10	—	0,16	0,20
11. Միրանով Ա. Զ.	0,10	—	—	—	—
12. Ապրեսյան Կ. Ս.	0,10	0,10	—	—	0,10
13. Սաֆարով Ա. Ի.	0,12	0,20	0,8	—	—
14. Դանիլով Վ. Ա.	0,12	0,20	—	—	0,10
15. Միրանով Ս. Կ.	0,12	0,20	0,8	—	—
16. Ավագյան Ա. Ի.	0,12	0,20	0,8	0,16	—
17. Ալավերդով Կ. Մ.	0,12	0,20	0,8	0,16	0,24
18. Ապրեսյան Մ. Զ.	0,12	—	0,8	0,16	—
19. Ավագյան Ա. Ի.	0,12	0,20	0,8	0,16	0,16
20. Միրանով Վ. Գ.	0,12	—	—	—	—
21. Գալիբով Ո. Մ.	0,12	0,2	0,8	0,16	—
22. Գալիբով Տ. Մ.	0,12	0,2	—	—	—
23. Դանիլով Ա. Ա.	0,12	0,2	0,8	0,16	—
24. Ստեփանով Ս. Ս.	0,12	—	0,12	0,16	0,16

ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ

Բնագույնը	Միջին հոգի			Միտնի հոգի			Հովհաննեսյանի		
	Գ զոտի դոտի			Գ զոտի դոտի			Գ զոտի դոտի		
	Համարված է	Գ	Վճարված է	Համարված է	Գ	Վճարված է	Համարված է	Գ	Վճարված է
Վար 2 խոփան հալածանով	1,5	2,5	2	1,65	2,2	2	1,5	2	2
Յոնք աղաղ գործող ցանկելով	1,5	3,25	2,5	—	—	—	1,5	2,3	2,6
Յանք դիվալոր ցանկելով	6	—	—	6	—	—	6	5	6
Տափանուս	6	8	7	—	—	—	6	6	7
Ջեղքի քաղհան 1 մուղ	0,25	0,35	0,25	0,20	0,27	0,27	0,25	0,20	0,27
Հունք լորդգրեյկայով	—	—	—	5	7	7	5	3,5	4
Հունք ինքնանհալով	4	5	4,5	—	—	—	—	—	—
Դիզել 1 մուղ	2	2,25	2,25	1,5	—	—	2	1	1,5
Միտնի հոգի Գ զոտի դոտի անգործի լուծումով 1 մուղ	—	—	—	0,5	1,5	1,5	—	—	—

Կատարվող աշխատանքներ

Հիմնականը, վոր աչքի յե ընկնում աղյուսակը դիտելիս, — դա կուլակային հավասարանքն ե, խմբակային դործավարձի պայմաններում արտադրանքը հաշվի առնելու ժամանակը:

Դրա հետ միասին կարելի յե բերել այսպիսի որինակ յեթե հարվածայիններ ի. Ստեփանովը և ի. Յեպանովը խմբակային դործավարձի դեպքում, ութն որվա ընթացքում մշակում էյին 1,66-ից մինչև 2 հեկտար, ապա աշխատելով յերկուսով, նրանք մշակեցին 3-ական հեկտար: № 5 աղյուսակից ((քաղհանի ցուցակ) մենք տեսնում ենք, վոր հունիսի 21-ին կուտնտեսուհիները բաժանվեցին յերկու խմբակի, յուրաքանչյուրում 12 հոգի, առաջին խմբում յուրաքանչյուր կուտնտեսուհի մշակեց 0,1 հեկտար, իսկ յերկրորդ խմբում — 0,12 հեկտար: Հունիսի 25-ին աշխատելով մանր խմբակներով, կուտնտեսուհիները մշակեցին 0,16 հեկտարից մինչև 0,20 հեկտար, 0,24 հեկտար և այլն: Կարգադրի համաձայն որական արտադրույթ սահմանված եր 0,17 հեկտար:

№ 5 աղյուսակը ցույց և ապիս արտադրույթի նորմաների կատարումը մեր վերցրած բրիգադներում: Պետք ե ասել, վոր Հովհաննեսյանի բրիգադում արտադրույթի նորմաների կատարումը բոլորովին չեը ներդաշնակվում աշխատանքի վորակի հետ և բրիգադում ընդհանրապես աշխատանքի վորակը խիստ անբավարար եր: Միանգամայն հասկանալի յե, վոր արտադրանքի նորմաների քանակի ու վորակի կատարման այդպիսի աններդաշնակությունը պատճառ դարձավ բերքատվության զգալի իջեցման, աննպատակահարմար ծախսվեցին աշխատող ուժերը և արտադրական պլանն ամբողջովին չկատարվեց:

Միջին հոգի և Միտնի հոգի բրիգադներում դործավարձի հիմնական ձևն եր մանր-խմբակային դործավարձը: Միջին հոգի բրիգադը զարնանացանի շրջանում վարդերի ողակը կազմակերպեց 2 գուլթանից, տափանոգների ողակը — 3 տափանից, իսկ յուրաքանչյուր խմբակ ուներ արտադրույթի

ամենորոյա առաջադրութիւնն: Շարքահերկ կուտուրաների քաղհանի ժամանակ քաղհանողներէ խմբակում կար 5 մարդ: Բնորոշ ե, վոր յեթե մանր-խմբակային դործավարձ կէրառելիս, Միշչենկոյի բրիգադը վարում եր 2—2,25 հեկտար, ապա նուէն կոլտնտեսութեան հարեման բրիգադը աշխատելով մեծ խմբերով, սակայն այլ հավասար պայմաններում, մշակեց ընդամենը 1,25—1,5 հեկտար:

Յեթե բամբակի քաղհանի ժամանակ, մանր խմբակներով աշխատելով, մեկ կոլտնտեսականը մշակում եր 0,25—0,30 հեկտար, ապա մեծ խմբերով աշխատելով, ամենամեծ արտադրութիւնը հասավ 0,17—0,20 հեկտարի: Միտնիկի բրիգադում գարնանացանի ե քաղհանի ժամանակ ուժերի դասավորութիւնը նուէնն եր, ինչ վոր Միշչենկոյի բրիգադում:

Քննենք այժմ Միտնիկի բրիգադի աշխատանքը բերքահավաքման կամպանիայի ժամանակ:

Բերքահավաքման համար խմբակում աշխատում եր 3 լորդերէյկա, դիգելիս խմբակը բաղկացած եր 3—5 հոգուց, մշտական դիգեր դնելիս—7 հոգուց:

Այդ բրիգադներում արտադրութիւնի նորմաների կատարումը բերված ե № 5 աղյուսակում:

Բոլոր աշխատանքների վերաբերմամբ, առանց բացառութեան՝ ինչպես այդ յերևում ե աղյուսակից, գերակատարվեցին արտադրութիւնի ռաջոնական նորմաները, վորոնք սահմանված եյին ամլյալ կոլտնտեսութիւնների համար:

Ունենալով աշխուրհը ծախսելու պլանը, բրիգադիւրը, նայած աշխատանքի արտադրական պայմաններին (հողի անհարթ մակերեւութ վարելու տեղում, նոսր կամ խիտ ցանքի հունձ, մաքուր կամ մոլախոտեր ունեցող շարքա-հերկերի քաղհան), կոլտնտեսականների առանձին խմբակների վերաբերմամբ բարձրացնում կամ իջեցնում եյին արտադրանքի նորմաները ե գնահատումն աշխուրհերով: Բնորոշ ե, վոր Միշչենկոյի բրիգադը այդպիսի դեպքերում իջեցնում եր արտադրութիւնի նորմաները, թողնելով աշխուրհում գնահատումը աշխատանքի միջակ պայմանների համար, իսկ

Միտնիկի բրիգադն ընդհակառակն, արտադրութիւնի նորմաները թողնում եր նուէնը ե ըստ աշխատանքի դժվարութեան՝ բարձրացնում եր աշխատանքի գնահատումը:

Որինակ, Միշչենկոյի բրիգադը աղտեղվածութեամբ ե ցանքների խտութեամբ տարբեր հողամասեր հնձելիս, յուրաքանչյուր առանձին տարածութեան համար կոնկրետ վորոշում եր արտադրութիւնի նորման, բարձրացնելով կամ իջեցնելով այն (կոլտնտեսութեան մեջ սահմանված միջին նորմայի հանդեպ), ըստ ամլյալ հողամասում նորմերը կատարելու իրական հնարավորութեան: Նորմաներով տարբեր, բայց կատարման միևնուէն դժվարութիւններն ունեցող աշխատանքի գնահատումն աշխուրհերով միևնուէնն եր: Յեթե մի հնձող-գցող մեքենայով միջին թվով հնձվում եր 4 հեկտար ե յեթե այդ գնահատվում եր 2 աշխուր, ստացվում եր հետևյալ արդիւնքը.—3 ողակ, յուրաքանչյուրն ունենալով յերկու հնձիչ, պետք ե հնձելին 24 հեկտար ե այդ աշխատանքի համար պիտի տրվեր 12 աշխուր: Առաջին ողակը, վորի նորման սահմանված եր 5 հեկտար (նոսր ցանք), հնձեց 10 հեկտար—4 աշխուր. յերկրորդ ողակը, վորի նորման 4 հեկտար եր, հնձեց 8 հեկտար—4 աշխուր. յերրորդ ողակն արտադրութիւնի 3 հեկտար նորմա ունենալով (խիտ ցանք), հնձեց 6 հեկտար—4 աշխուր: Ընդամենը հնձված ե 24 հեկտար (պլանի 100 0/0) ե հաշված ե 12 աշխուր (ըստ պլանի 100 0/0): Բոլոր յերեք ողակներն ել պլանը կատարել են բացառապես այն հանգամանքի շնորհիւ, վոր արտադրութիւնի նորմաները կատարվել են վոշ թե «ընդհանրապես», այլ յուրաքանչյուր առանձին հողամասի համար հաշվի առնելով կոնկրետ պայմանները: Կոլտնտեսութեան շահերը (աշխուրհի խնայողարար ծախսումը ե բերքահավաքման պլաններն իր ժամանակին կատարելը) ներդաշնակվել են կոլտնտեսականի նյութական շահագործվածութեամբ՝ իր աշխատանքի արդիւնքներով: Ընդհակառակը, ամլյալ դեպքում Միտնիկի բրիգադը սխալ ե թույլ ամլել՝ սահմանելով «ընդհանուր» նորմաներ բոլոր հողամասերի համար,

վորտեղ աշխատանքի պայմանները տարբեր են յեղել: Միշ-
չենկոյի բրիգադի վոչ թե «ընդհանրապես», այլ կոնկրետ
մոտեցումը դեպի նորմավորումը՝ անպայման ձիշտ է-է ա-
պահովել ե բրիգադի ե յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի
խեղական պայքարը պլանի կատարման համար, հարվածե-
լով արտադրութի նորմաներն իջեցնելու ե աշխուրերը
վատնելու կուլակային տրամադրություններին:

Կիրառելով մանր խմբակային դրծավարձը, խտորեն
աշխատելով ըստ պլանի, կոլտնտեսականներին շահագրգռե-
լով իր արտադրական աշխատանքի արդյունքներով, Միշ-
չենկոյի ե Սիտնիկի բրիգադներն որինակելի ցուցանիշներ
տվին աշխատանքի արտադրողականության ասպարի-
զում:

ԱՇԽԱՏԱՆԻ ԿԱՇՎԱՌԷ

Գործավարձը միայն այն ժամանակ կարելի իրականա-
ցած համարել, յերը ուղիղ ե դրված աշխատող կոլտնտե-
սականների աշխատանքի հաշվառքը, այն ել վոչ միայն
քանակի, այլ ե վորակի հաշվառքը:

Անկարելի յե աշխատանքի ձիշտ հաշվառք կատարել,
ույծերը յեթե սխալ են դասավորված, յեթե աշխատանքը կա-
տարվում ե բացառապես մեծ խմբակներով, վորոնք իրենց
ծանրաշարժության շնորհիվ, հնարավորություն չեն տալիս
հաշվի առնել յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի աշխատանքի
քանակն ու վորակն այն չափով, վոր չափով վոր իսկա-
պես կատարվել ե այդ աշխատանքը:

Հովհաննեսյանի բրիգադում զոյություն ուներ հաշ-
վառքի հետևյալ կարգը. | դաշտում առանձին խմբակներով
աշխատող կոլտնտեսականների աշխատանքը, նայած նրա
ընտելին, հաշվի յեր առնվում խմբակավարների կողմից,
վորոնք ցույց եյին տալիս կատարված աշխատանքի չափը
ե նրան մասնակցած կոլտնտեսականների թիվը: Այս առ-
դեկությունները կամ անմիջականորեն, կամ բրիգադների

միջոցով հայտնվում եյին բրիգադի հաշվառիչին, վորը շա-
րունակ նստած եր գյուղում ե դաշտ չեր գնում:

Հաշվառիչը մշակված հեկտարների քանակությունը բա-
ժանում եր՝ աշխատանքին մասնակցողների թվի վրա ե
բտրի համար հավասար՝ արտադրութ եր գրում՝ ցուցա-
կում: Տասնորյակը լրանալուց հետո, հաշվառիչն այդ ցու-
ցակը հանձնում եր վարչության, վորտեղ այսպես կոչված
«կենտրոնական հաշվառիչները» աշխուրեր եյին նշանակում:
Դրանից հետո ցուցակը նորից ուղարկում եյին բրիգադի
հաշվառիչին, վորը նշանակված աշխուրերը գրանցում եր
աշխուրքույկների մեջ, վորոնք ի դեպ ասած, շարունակ
գտնվում եյին հաշվառիչի մոտ, միայն այդ ժամանակ եր
ցուցակը կատարում իր վերջին ճանապարհորդությունը
դեպի հաշվապահություն: Հաշվառքի այսպիսի «ձևի» դեպ-
քում, կոլտնտեսականների աշխատանքի վորակը բոլորովին
հաշվի չեր առնվում: Հաշվառքի այսպիսի կարգը ամենա-
քառակար կուլակային հավասարանք ե, վորը խեղաթյու-
րում ե հաշվառքի եյությունը կոլտնտեսության, իբրեւ սո-
ցիալիստական տիպի տնտեսության մեջ:

Այսպիսի հաշվառքը չի ողնի կոլտնտեսության՝ իր պը-
րանը կատարելու ընդհակառակը, վիժեցնում ե այդ պը-
րանի կատարումը, քանի վոր, շնորհիվ կուլակային հավա-
սարանքի, չի շահագրգռում կոլտնտեսականներին իրենց
աշխատանքի մեծ քանակով ե լավ վորակով:

Բնորոշ ե այն դեպքը, յերը ցանքի ժամանակ Հովհան-
նեսյանի բրիգադում աշխատում եր 3 ցանիչ. մեկը 8 շար-
քանի յեր, մյուսը 10-ը ե յերրորդը 12 շարքանի: Այնու-
ամենայնիվ բոլոր կոլտնտեսականների համար միատեսակ
արտադրութ գրանցվեց ե դրա համապատասխան ել տրվե-
ցին հավասարաչափ աշխուրեր:

Ինչով բացատրել, վոր վոչ միայն Հովհաննեսյանի
բրիգադում, այլ ե ընկ. Ստալինի 6 պայմանների անվան
ամբողջ կոլտնտեսության մեջ՝ աշխատանքի հաշ-
վառքը չեր նպաստում արտադրության ուժեղացման,

Հնդհակառակը, վիժեցնում եր աշխատանքի ճիշտ կազմա-
կերպումը, շնորհիվ կուլակային հավասարանքի, հաշվառ-
քում յեղած շփոթութեան և բյուրոկրատիզմի:

«Նրանք նստած են հենց կոլտնտեսություն մեջ և այնտեղ վարում են պահեստապետների, տնտեսների, հաշվետարների, քարտուղարների և այլոց պաշտոնները: Նրանք յերբեք չեն ասի՝ «կորչեն կոլտնտեսությունները», նրանք «կողմնակից են» կոլտնտեսությունների: Նրանք կոլտնտեսություններում աշխատի սաբոտաժի և վնասարարական աշխատանք են կատարում, վոր կոլտնտեսությունների վրա հեծան չինաստի»:

Միջինևկոյի և Սիսանիկի բրիգադներում մանր-խմբա-
գային զործավարձի կիրառման շնորհիվ, աշխատանքի հաշ-
վառքը մոտեցալ աշխատանքն անմիջականորեն կատարու-
ղին—յուրաքանչյուր կոլտնտեսականին:

դարձաւ նաև այն, զոր շնորհիւ ճիշտ կազմակերպած հաշ-
վաւորի, կողմնաօնականը տեղյակ էր իր աշխատանքի ար-
կունքներին, ուստի և շահագրգռված էր արտադրութեան
լավագոյն աշխատանքի ցուցանիշներով: Աս մեր պահանջ-
ներէից գլխավորն ու հիմնականն է կողմնաօնութեաններու
աշխատանքի հաշվաւորի վերաբերմամբ:

Բրեկադրը, վորպես արտադրական մեղավոր, դեկավար-
վում է բրեկադրերի մեջնցով: Բրեկադրերը կոչւնտեսության
վարչութիւնից ստանում են պլան-առաջադրութիւն և
միասնորոշյան հիմունքով իրադրծում են այն:

գաղերից: Կոլտնտեսականները հասկանում էին, վոր նրանց պլանից դուրս ուրիշ աշխատանքի անցնելը կարող եր բացասաբար ազդել բրիգադի պլանի կատարման վրա:

Կոլտնտեսականներն անպայման ճիշտ վարվեցին, քանի վոր բրիգադում, առանց բրիգադիրի գիտության ամեն տեսակ արտապլանային կարգադրությունները՝ բացի արտագրությունը ֆասելուց և կազմակերպելուց, ուրիշ վոչինչ չեն տա:

Հովհաննեսյանի բրիգադ-բախում պլուգական կուսկադ-մակերպության ղեկավարությունը արտահայտվում եր միայն նրանով, վոր կոմունիստները ձևականորեն ամրացվել էին բրիգադին: Կուս-ամրացվածը չեր մասնակցում բրիգադի արտադրական աշխատանքին, չեր այցելում նրա հողամասերը: Դաշտում կուսակցական ղեկավարությունը և մասսայական աշխատանքը բոլորովին բացակայում էին:

Միշենկոյի և Սիտնիկի բրիգադում աշխատանքը լավ հիմքերի վրա չեր դրված. դա առաջին հերթին արդյունք ե կուսկազմակերպության իսկական բոլշևիկյան ղեկավարության: Կուսկազմակերպությունն իր ամբողջ աշխատանքը կենտրոնացրեց կոլտնտեսային բրիգադի ամրապնդման, աշխատանքի ընթացքում նրան սխտեմատիկ ոգնություն հասցնելու վրա: Կուսակցական ղեկավարությունն իր աշխատանքը, մասսայական աշխատանքը փոխադրեց դաշտ:

Բացի կուս-ամրացվածներից, վորոնք ամբողջ ժամանակ աշխատում էին դաշտում, բրիգադներում որացույցային պլանի համաձայն աշխատում եր կուլտուրնիկը, ել չխոսնեք ՀԿ (Բ) Կ ԲՆԻՆԻ քարտուղարի մասին, վորը համարյա ամեն օր լինում եր դաշտում, ոգնելով բրիգադիրին ճիշտ կազմակերպելու բրիգադի աշխատանքը:

ԱՇԽԱՏԱՆԲԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Այս դիտում մենք կանգ կառնենք բացառապես աշխատանքի դուրս գալու հարցի վրա, վորն ամենահիմնագուտ

տեղն է հանդիսանում մեր կոլտնտեսությունների աշխատանքային կարգապահության մեջ:

Նախ մի քանի թվեր բերենք Հովհաննեսյանի բրիգադ-բախից:

Յեթե ապրիլ ամսին բրիգադից աշխատանքի պիտի դուրս գային 1725 հոգի, ապա փաստորեն դուրս են յեկել 920 հոգի, 805 հոգի գործալքում արին: Մայիս ամսին պլանով աշխատանքի պիտի դուրս գային 1725 հոգի, դուրս են յեկել 929 հոգի, գործալքել են 796 հոգի: Հունիս ամսին պլանով պիտի դուրս գային 1280 հոգի, դուրս յեկան 780, գործալքել են 600 հոգի: Յեթե հաշվենք տոկոսով, ապա աշխատանքի դուրս գալն ապրիլին կազմում եր 53⁰/₁₀, մայիսին—53%, հունիսին—56%:

Աշխատանքի դուրս գալու այդպիսի ցածր տոկոսը թվում է ինչպիսի պատճառներին վերագրելու Հիմնական պատճառը դասակարգային թշնամու քայքայիչ աշխատանքն եր, վորը հեշտությամբ կարող եր վնասաբարական սարսուռ կազմակերպել այդպիսի «բրիգադ»-ում:

Սխտեմատիկաբար աշխատանքի դուրս չեկող կոլտնտեսականների թվի մեծ մասը կազմում են կանայք, վորոնց մեջ առանձնապես քայքայիչ աշխատանք էին տանում կուլակության թափթփուկները: Յերբ նրանց հարցնում էին՝ «ինչո՞ւ աշխատանքի չեք գնում», ապա պատասխանը հետևյալն եր լինում—«Մեր տանից մարդս գնացել է, դրա համար ել յես չեմ գնում»: Ահա ցայտուն օրինակ, վորը ցույց ե տալիս, վոր Հովհաննեսյանի բրիգադն ըստ ելության՝ բրիգադ-բախ է:

Վորպես օրինակ, նայենք բրիգադիր Հովհաննեսյանի քաղհանի ցուցակը (աղյուսակ № 6):

Որական պետք է մասնակցեյին աշխատանքին ըստ կարգադրի 20 հոգի, վորոնցից՝ 15 տղամարդ և 5 կին: Փաստորեն մասնակցում էին:

Հունիսի 21-ին ընդամենը 24 հոգի 17 տղամարդ 7 կին:

22-ին 28 18 14 4

Հունիսի 23-ին ընդամենը 14 հոգի 9 տղամարդ 5 կին
 24 ին 12 » 7 » 5 »
 25-ին 11 » 9 » 2 »

Աշխատանքի դուրս յեկողների թիվը 24 հոգուց հասավ 11-ի, հնգորդյակի առաջին որը նշանակված 15 կանանցից դուրս յեկան 7 հոգի, իսկ վերջին որը—միայն 2 հոգի:

Բրիգադերը գործալքուհիների դեմ պայքարելու նպատակով, ընկերական դատի հանձնեց 20 կոլտնտեսականների և կոլտնտեսուհիների:

Ձմայած գյուղախորհրդի յեռանդուն ռոգնույթյանը, վաղը հասնելի եր յերկու հոգի գյուղական կառաքանուհեք մեղադրյալներին դատի բերելու համար, նրանցից յեմ վաչ մեկը չհերկայացավ:

Համաձայն կարգադրի, Միշչենկոյի բրիգադից աշխատանքի ելին դուրս գալիս 94 հոգի—98⁰/₀, իսկ Սիտնիկի բրիգադից 95⁰/₀—100%:

Աշխատանքի դուրս գալու ալգալիսի տոկոսը հաջողվել է բացառապես մշտական արտադրական բրիգադի, լայն ծավալված մասսայական աշխատանքի, շնորհիվ կուլակուսթյան թափթիկների դեմ անխնա պայքար մղելու և յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի կոլեկտիվ աշխատանքով շահագրգռվելու միջոցով: Այդ բրիգադներում բրիգադիքն առաջնորդները չեն շրջադաշում կոլտնտեսականների բակերը: Ամեն մի կոլտնտեսական գիտեր իր հետևյալ որվա աշխատանքը, և ժամանակին դուրս գալիս աշխատանքի:

Այն կոլտնտեսականը, վորը պահանջ եր գդում ֆուալու տանը իր տնտեսության գործերով կամ կոլտնտեսային շուկա գնալու համար, նախորդ թուլյութություն եր ստանում բրիգադիքից: Դա կանխում եր աշխատանքի վիժեցումը, վորը տեղի եր ունենում ինքնակամ, անապասելի կերպով աշխատանքից հեռանալու պատճառով և հնարավորություն եր տալիս բրիգադիքին բացակայող կոլտնտեսականին ուրիշով փոխարինելու:

Հովհաննեսյանի բրիգադ-բակի միջոցով կուլակն ագիտացիա յեր մղում առանձնապես կոլտնտեսուհիների միջև

կոլտնտեսային աշխատանքներին դուրս չգալու համար.— «Բավական ե արդեն, վոր ձեր ամուսիններն աշխատեց աշխատում են...»: Տեղական ղեկավարության քաղաքական անհեռատեսության հետևանքով, վոր չկարողացավ հակահարված տալ դասակարգային թշնամու ագիտացիային, չկարողացավ մոբիլիզացիայի յենթարկել կոլտնտեսային մասսաներին՝ պլանը հարյուր տոկոսով կատարելու համար.— կոլտնտեսականների և կոլտնտեսուհիների մեծ մասը միայն հաշվվում ելին կոլտնտեսային ցուցակներում, իսկ իրականում ոգնում ելին կուլակությանը, նրա կազմակերպած հակահեղափոխական սարսափին, վորն ուղղված եր կուլակցության և խորհրդային իշխանության միջոցառումների դեմ:

ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԲԱԾԽՈՒՄԸ ԿՈՆՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ

Միշչենկոյի և Սիտնիկի բրիգադները 1932 թվի ամառվա յեկամուտներն ու կանխավճարները բաշխեցին՝ բացառապես համաձայն արտադրությանը մասնակցող յուրաքանչյուր աշխատունակ կոլտնտեսականի կատարած աշխատանքի քանակի և վորակի: Կոլտնտեսականը շահագրված ե բրիգադի բերքով, նա գիտե, վոր ինչքան շատ և լավ աշխատե, այնքան և ավելի աշխուրեք կհաշվեն նրան և այնքան ավելի կգնահատվի նրա աշխուրը:

Աշխատանքի լավ վորակը տալիս ե բարձր բերքաւութություն, նյութերի, սերմերի, կերերի տնտեսում, խնամքոտ վերաբերմունք դեպի գյուղատնտեսական ինվենտարը և քաշող ուժը—այդ բոլորը բարձրացնում ե աշխատանքի գնահատությունը, ավելացնում ե կոլտնտեսության, բրիգադի և յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի յեկամուտը:

Կանգ առնենք այժմ այն հարցի վրա, թե ինչպես ելին տրվում կանխավճարները և բաշխվում յեկամուտները Հովհաննեսյանի բրիգադ-բակում:

Կոլտնտեսականներին կանխավճարներ տրվում էին միայն միջերջներով: Մինչև բերքահավաքի սկիզբը դրամական կանխավճար չէր տրվում, բացի սուր կարիք ունեցող կոլտնտեսականներին տրվող միանվագ կանխավճարներից:

Միջերջներով (գլխավորապես ալյուրով) կանխավճար տալու ժամանակ, վորը բաց էր թողնվում տներին, կոլտնտեսականների աշխորները բոլորովին հաշվի և ուշադրության չէին առնվում:

Ալյուրը տրվում էր բոլոր անաշխատունակներին. Ձուկան կիրովրամ հնգորյակում:

Հետևանքն այն էր լինում, վոր 5 անաշխատունակ անդամներից բաղկացած ընտանիքն ստանում էր 10 կիրովրամ, 3 անդամ ունեցողը—6 կիրովրամ և այլն: Աշխատանքի գուրս չեկող աշխատունակներին ալյուր չէր տրվում, բայց դա չէր զրկում նրանց սնվելու իրենց խնամակալության տակ գտնվողների հաշվին, վորոնց մատակարարում էր կոլտնտեսությունը «Կուլակային օճյային հավասարակցի» կառգով: Բնորոշն այն է, վոր կոլտնտեսությունը վերքան շատ էր տալիս կանխավճարները, այնքան ավելանում էր գործաշխատանքի թիվը:

Այդ ձևով կանխավճար տալը—դա կուսակցության և կառավարության յեկամուտների բաշխման քաղաքականության խեղաթյուրումն է, դա ձեռնառն յե կուլակին, պատճառ է դառնում գործալքումների ավելացման և հնարավորություն է տալիս ծուլին՝ ապրելու հասարակական աշխատանքի հաշվին:

Ընկ. Ստալինի 6 պայմանների անվան կոլտնտեսության մեջ, դասակարգային թշնամու գործակալների կողմից անցկացվող կանխավճարներ բաշխելու «կուլակային հավասարանքը» «պատահականությունն» չէր, առաջ չէր յեկել գործին ծանոթ չլինելու հետևանքով, այլ դասակարգային թշնամու կողմից բրիգադն ու կոլտնտեսությունը քայքայելու հետևանքն էր:

Աշխատանքի հիշա կազմակերպման վիժեցումն արտաշտովեց նաև «կանխավճարներն ըստ շնչերի բաշխման» մեջ:

Արդեն տարեկերջին, բերքահավաքից և կալսից հետո, փոխանակ հացահատիկային արտադրանքը պետությունը հանձնելու պլանը կատարելու, կոլտնտեսությունը 1932 թվականի բերքի մեծագույն մասը, «բաշխեց ըստ շնչերի», ծախսեց հացը, վիժեցրեց հացամթերումների պլանը:

Տեղական «կոմունիստ» ղեկավարները արգելք չէին հանդիսանում կոլտնտեսության նետում գտնվող գլխավորող դասակարգային թշնամուն, և անցան կուլակության կողմը՝ վորպես դավաճաններ:

Ընկ. Շերոկայեվն այսպես բնորոշեց այդպիսի «կոմունիստներին» աշխատանքը՝

«...Մենք համարում ենք, վոր կուսակցությունից դուրս գտնվող թշնամին լավելի քիչ է վտանգավոր, քան նա, վորը կուսակցության ներսումն է և ապա «...մենք ուղակի և բացարձակ ասում ենք, վոր այսպիսի մոմենտին կուսակցության գործին դավաճանո կոմունիստներին մենք աքսորելու չենք յեբկրամասի սահմաններից կուլակների հետ միասին, վորովհետև ըստ եյության նրանք նույն գործն են կատարում, ինչ և կուլակները: Վոչ մի տարբերություն»:

Ստալինի 6 պայմանների անվան կոլտնտեսության ղեկավարներ՝ Սահակովը, Գավրիլովը, Գրիգորովը, Դավիդովը, Վուկանովը բացարձակ կերպով անցան դասակարգային թշնամու կողմը և կուլակային սարտաժիկազմակերպողներն էին կոլտնտեսությունում: Կարճ ժամանակամիջոցում նրանք կարողացան վատնել 1.321 ցենտներ կոլտնտեսային նաց, նրանց փաստարար վերաբերմունքի պատճառով փչացան 100-ից ավելի ձիեր: Փչացան արժեքավոր տեխնիկական մշակույթի—բամբակի ցանքանքը, սակայն այդ ել քիչ է. կուլակությունը, միացած կոլտնտեսության ղեկավարության հետ, իրենց գործունեություն հիմքն էին դարձրել աշխատանքի կազմակերպման քայքայումը կոլտնտեսու-

թյունում և դրանց ֆնասարար գործունեությունը գլխավորապես անցկացվում էր բրիգադ-բալի, կուլակային, գործավարձի և հաշվառքի միջոցով:

Պրոլետարիատի գործին դավաճանած այդ կոմունիստները վտարված են կուսակցությունից և դատապարտված հեղափոխական որինակությունը՝ խորհրդային իշխանություն միջոցառումները վիժեցնելու նպատակով կազմակերպված հակահեղափոխական սարսուռածին ուղղակի աջակցելու և նպաստելու համար:

ՊԱՅԲԱՐ ՎՈՐԱԿԻ ՅԵՎ ԲԵՐԳԻ ՀԱՄԱՐ

Հովհաննեսյանի բրիգադը զարնանացանի ժամանակամիջոցում կատարեց ցանքսի կամպանիայի պլանը՝ չափազանց ցածր վորակի աշխատանքով: Ուժերի հիշտ դասավորումը և քաղհանի կամպանիան վիժել էին կուլտեսականների վերևը հիշած պատճառներով: Բամբակի առաջին քաղհանը կատարվել էր 63%-ով, յերկրորդը՝ 36%-ով, իսկ յերրորդը բոլորովին չէին ել սկսել: Այսպիսով ավելի քան 100 հեկտար բամբակի ցանքսը, վորը տվյալ կուլտեսակության պայմաններում արժեքավոր մշակույթ է հանդիսանում, դրված էր փչանալու սպառնալիքի տակ: Ցանքսերի ֆնացած մասի բերքատվությունը զգալիորեն իջավ, հասնելով 1—1,5 ցենտների, պլանով սահմանված 4-ի փոխարեն: Աշնանացան ցորենի, գարու, վարսակի բերքատվությունը, փոխանակ պլանով սահմանված և միանգամայն ունալ 10—12 ցենտների, այդ բրիգադում յեղել է 2,5—3 ցենտներ: Բերքահավաքման կամպանիայի ժամանակ կորուստների դեմ յսպառ պայքար չի մղվել:

Բոլորովին այլ դրուկյուն ենք տեսնում Միշենկոյի և Սիտնիկի բրիգադներում:

Մրանք ստեղծել են բոլոր պայմաններն աշխատանքի պլանը կատարելու և բերքատվությունը բարձրացնելու համար, սկսած բրիգադի արտադրական հիշտ կազմակեր-

պումից, դիմադրկության վերացումից, վորակի հաշվառումից, մինչև աշխատանքային կարգապահությունը և կուլտեսականների նյութական շահադրուվածությունը:

Լայնորեն գործադրելով այս բոլոր ազդոտեխնիկական միջոցառումները, բրիգադները հնարավորություն ստացան ժամանակին ավարտելու դյուղատեսական կամպանիաները և ավելի բարձր բերքատվություն ունենալու, քան նրանց շրջապատող կուլտեսակությունները: Այսպես, որինակ, Միշենկոյի բրիգադում կորեկի բերքը պլանով նախատեսված 12 ցենտների փոխարեն, ստացվեց 15 ցենտներ, իսկ կուլտեսակության մյուս բրիգադներում 10—11 ցենտներ: Մոգարի բերքը 16 ցենտներ՝ պլանով նախատեսված 12-ի փոխարեն: Վարսակի բերքը—8 ցենտներ, իսկ հարևան բրիգադներում 6—7 ցենտներ: Աշնանացան ցորենի բերքը յերկու անգամ ավելի յեր, քան նույն մշակույթի բերքը ֆնացած բրիգադներում:

Սիտնիկի բրիգադում բամբակի բերքը 4—5 ցենտներ է, այսինքն՝ յերկու անգամ ավելի, քան շրջապատող կուլտեսակությունների ուրիշ բրիգադներում, ուր բամբակի բերքը 2,5—3 ցենտներ է:

Աշնանացան մշակույթներին, մասնավորապես աշնանացան ցորենի բերքը, նույն իսկ չնայած անցյալ տարվա կլիմայական անբարենպաստ պայմաններին տվյալ ուայոնի համար, բրիգադում յեղել է 8 ցենտներ, մյուս բրիգադներում ստացված 4—5 ցենտների հանդեպ, վորը ցույց է տալիս բրիգադի իսկական պայքարը բարձր բերքի համար:

«Կրասնայա արմիա» կուլտեսակության մեջ աշխուր գնահատվել է 2ր. 20 կ. դրամով և 4 կիլոգրամ հացահատիկով: Հացամթերումների և բամբակամթերումների պլանը կուլտեսակությունը կատարել է 100%-ով, չնայած կուլակության կատարի դիմադրության, վորի պլանի կատարումը վիժեցնելու փորձերն իսկույն և յեթ ջախջախված էին: «Կրասնայա արմիա» կուլտեսակության կուսկազմակերպությունը կարողացավ գլխավորել բերքի համար, աշ-

խառանքի ճիշտ կազմակերպման, հացամթերումների և բամբակամթերումների պետական պլանի կատարման համար մղվող պայքարը: Հաջողությամբ ավարտելով աշխանացանն ու հացամթերումները, «Կրասնայա արմիա» կոլտնտեսությունն իսկուհն և յեթ անցավ 1933 թվականի գարնանացանի պատրաստության:

«Ուկրալինեց» կոլտնտեսությունը 1932 թվականի դարնան սկիզբից պլանի համար վերցրած բոլշեկյան պայքարի թափերը չթողեց, այլ ընդհակառակն, ուժեղացնում է, կատարելով հացամթերումների պլանը ժամկետից առաջ մինչև 1932 թվի դեկտեմբերի 1-ը, տալով պլանից դուրս 400 ցենտներ:

Այժմ, դասակարգային թշնամու յելույթների դեմ վրձնական պայքար մղելու հիման վրա, կոլտնտեսությունը ծավալել է 1933 թվականի գարնանացանի պատրաստությունը: Վերանայել է բրիգադի կազմը: Ամբողջ լծկանի 790⁰ շաբաթը պատրաստ է դաշտային աշխատանքներին: Անասունները շատ լավ են խնամված: Մնացած լծկանն ուժեղ կերպով կեր է ստանում: Անցկացված է քաղող ուժի և գյուղատնտեսական ինվենտարի պասպորտիզացիա: Պատրաստված է 100 ցենտներ յեզիպտացորեն և 240 ցենտներ վարսակ, վորը, վորպես սերմ, լիովին ապահովում է այդ մշակույթների ցանքար:

Միտնիկի և Միշենկոյի բրիգադներն ունեն բոլոր պայմանները՝ յերկրորդ հնգամյակի առաջին գարնանացանը հաղթանակորեն անցկացնելու համար:

Իսկ Խնչն է պատճառը, վոր Հովհաննեսյանի բրիգադի տարեկան աշխատանքի արդյունքներն այդքան վատ են: Ինչո՞ւ համար բրիգադը չկարողացավ կատարել իր պլանները և բարձրացնել բերքատվությունը: Ինչո՞ւ կոլտնտեսությունը չկատարեց և վիժեցրեց հացամթերումների պետական պլանը: Ինչո՞վ բացատրել այն յերևույթը, վոր «Ստալինի 6 պայմաններ» կոլտնտեսության և վոչ մի բրիգադ և կոլտնտեսությունն ամբողջությամբ չկարողա-

վ կատարել արտադրական պլանը, չկատարեց հաց և մրսակ հանձնելու պետական առաջադրությունը, խեղաթուրեց կուսակցության կարևորագույն վորոշումներն՝ աշխատանքի կազմակերպման, մշտական արտադրական բրիգադի կազմակերպման հարցերի վերաբերյալ:

Այդ բոլորի հիմքում առաջին հերթին, ինչպես արդեն ասացինք, գտնվում է կուլակային վնասարար աշխատանքը, որն ուղղված է կոլտնտեսության արտադրության ամրապնդման դեմ: Թշնամու կողմն անցած կոլտնտեսության դեպքերը նրանց հետ միասին կազմալուծել են կոլտնտեսությունում աշխատանքի կազմակերպման հիմնական սկզբունքները:

Բրիգադ-բակի միջոցով դասակարգային թշնամուն հաղվեց աշխատանքի հաշվառման, յեկամուտների բաշխման աշխատանքի կարգապահության մեջ վոչ միայն դիմապակություն և հավասարանք մտցնել, այլ և մեծ չափով եցնել բերքատվությունը, աշխատանքի վատ վորակի, ավաքած բերքի հափշտակման և ծախժխման, հացամթերումների վիժեցման հետևանքով:

Ինչպես Հովհաննեսյանի բրիգադ-բակի, այնպես և մի քանի բրիգադ-բակերի գոյություն հիմնական պատճառը մեր իրկամասի զանազան կոլտնտեսություններում, հանդիսանում է բրիգադի ձևական վերակառուցման դեմ բոլշեկյան պայքարի բացակայությունը, կոլտնտեսությունների ղեկավարների ուղղակի աշակցությունը բրիգադ-բակի տակ թագվող դասակարգային թշնամու ֆրասարար և քայքայիչ աշխատանքին:

Դասակարգային թշնամին, լարելով վերջին ուժերը՝ աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը վիժեցնելու համար, առանհերթին աշխատում է վիժեցնել մշտական արտադրանքի բրիգադի կազմակերպման աշխատանքը, դրանով փողադրելով պայքարի կենտրոնը կոլտնտեսության արտադրության վրա:

Բրիգադ-բակում կուլակի համար կան այն բոլոր պայ-

մանները, վոլիբոլի նա անցկացնի «կուլակային հավա-
տարանք»՝ աշխատանքի հաշվառքի և յեկամուտների բաշխ-
ման մեջ, պայքարել աշխատանքի կարգապահությունը վի-
ժեցնելու և դիմադրկության համար: Կուլակը բրիգադա-
կում մեծ հաջողությամբ կարող է վիժեցնել պետական
պլանի կատարումը, պակասեցնել դաշտերի բերքատու-
թյունը, հարված հասցնել կոլտնտեսականների կազմակերպ-
չական-տնտեսական ամրապնդման:

Խնչպիսին պիտի լինի բրիգադը կոլտնտեսությունում:
Խնչումն է կայանում նրա կազմակերպման արտադրական
հիմքը. Խնչպես պիտի աշխատի և Խնչպես է աշխատում
այդ մենք ցույց տվինք կոնկրետ կենդանի որինակներով:
Միշնենկոյի և Սիտնիկի բրիգադների փորձի հիման վրա:

Հովհաննեսյանի բրիգադը միակ ղեպքը չէ. այդպիսի
բրիգադներ դեռ մնացել են մեր յերկրամասի մի շարք կոլ-
տնտեսություններում:

Ձի կարելի աչքաթող անել կոլտնտեսային բրիգադի
կազմակերպման խնդիրը: Արտադրական բրիգադի կառու-
ցումը դա կամպանիա չէ, այլ կոլտնտեսային արտադրու-
թյան կազմակերպման մշտական և համառ աշխատանք,
վորն անցնում է կուլակության թափթիվուկների դիմադրու-
թյան դեմ մղվող անհաշտ պայքարի պայմաններում: Տվյալ
մոմենտին, յիթե կոլտնտեսությունների առաջ դրված և
գարնանացանի հաջող պատրաստությունը և անցկաց-
ման հերթական խնդիրը, անհրաժեշտ է, Խնչպես յերբեք
մեծ ուշադրություն դարձնել կոլտնտեսային բրիգադին:
Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամ-
րապնդման խնդիրը հանդիսանում է տվյալ ետապի կոլ-
տնտեսային շինարարության հիմնական խնդիրը:

«Դրանից է կախված մեր պայքարի հաջողությունը
կուլակության վերջին մնացորդների վերացման համար:
Դրանից է կախված կոլտնտեսականի աշխատանքի
բարձրացման եֆեկտը և դրա հիման վրա կոլտնտե-
սության և առանձին կոլտնտեսականների յեկամուտ»

ներքի աճը: Դրանից է զգալի չափով կախված կուլակ-
ցության և կառավարության վերոշումների իրագոր-
ծումը գյուղատնտեսության բերքատվության բար-
ձրացման և կոլտնտեսային առևտրի հետագա ծավալ-
ման վերաբերյալ» (Պոստիշեվ, 1932 թ. նոյեմբերի
7-ին «Պրավդա» թերթից):

Կուլակության կազմակերպած սարսուռներ, մանավանդ
հուլանի ռայոններում, պետք է ջախջախվի և ջախջախ-
վելու յե մինչև վերջը:

Անդուլ կերպով անցկացնելով ՀԿ(բ) կուլակցության
գլխավոր գիծը, ուժեղացնելով պայքարը կոլտնտեսային
շինարարության վերաբերյալ կուլակցության վերոշումների
խեղաթյուրման ամեն տեսակ փորձերի դեմ, հիմնովին վո-
լնչացնելով կուլակային դիմադրությունը, կոլտնտեսու-
թյունները կուլակցության ղեկավարությամբ, ամրապն-
դելով արտադրական բրիգադը, պետք է վճռականորեն
առաջ գնան դեպի նոր հաղթանակներ՝ գարնանացանի հա-
ջող անցկացման, կոլտնտեսային դաշտերի բարձր բերքի
համար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կոլանտ' ուղեթղթի մեջ աշխատանքի միջոց կազմակերպման հարցը	
— զոտ ամենից անաշխատաբարձրին պայքարի հարց	1
Բրիգադների կազմակերպումը	8
Պայքարը դիմադրելու թյան դեմ	15
Աշխատանքի հաշվառումը	26
Բրիգադի ղեկավարությունը	29
Աշխատանքային կարգապահություն	32
Ցեկամուտների բաշխումը կոլանտեռականների միջև	35
Պայքարը վորակի և բերքի համար	38

Օր. редактор
А. Г. Аваньян
Тел. редактор
Г. М. Маркарян

3033
Ас—1
8—М

Сдано в наб. 9/II 1933 г.
Сдано в печ. 15/II 1933 г.
Об'ем 1 1/8 печ. листа
Тираж 2000 экз.

<< Ազգային գրադարան

NL0209958

ԳԻՆԸ 20 ԿՈՊ.
Цена 20 коп.

30.245

8336

На армянском языке

ВАСИЛЬЕВ П. П.

ЗА УКРЕПЛЕНИЕ ПРОИЗВОДСТ-
ВЕННОЙ БРИГАДЫ В КОЛХОЗЕ

ИЗД-ВО „СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ“

ГР. ПЕЧАТНИЦА

ОПУСКА-ԴԱՆ, ՍՈՍՈՍԻՍԿԱՆ ՓՈՂ, 53

ԳՐԱԿԵՆՏԻՆ (ԿՆԻԳՈՑԵՆՏԻ)

338.1(47)

4-26